

Annelerin kız çocukların eğitimi konusunda görüşleri

Özgün Bener*

Özet

Kız çocukların, temel eğitimin yanısıra eğitim kademelerinin üst basamaklarında da yeterince yer almalarının sağlanmasının önemi aileler ve toplum olarak bilincine varılması gereken bir konudur. Bu çalışma, 1180 annenin yaş, öğrenim ve çalışma durumları gibi demografik değişkenler alınarak, kız çocuklarının eğitimi konusunda görüşlerini belirleyebilmek amacıyla planlanmış ve yürütülmüştür. Veriler frekans ve yüzdelerle tablolara betimlenmiş ve ki-kare testi ile değerlendirilmiştir. Annelerin hemen hemen tamamı (%96,2) kız çocuklarının mutlaka eğitim görmelerinin gerekli olduğu görüşündedir. Çalışmada katılımcıların yarısından fazlasının (%59,1) günümüzde kız çocuklarının eğitim imkânlarından eşit olarak yararlanamadıkları görüşünde oldukları belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, kız çocukların eğitimi, eğitimde toplumsal cinsiyet eşitliği,

* Doç.Dr., Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Aile ve Tüketici Bilimleri Bölümü
obener@hacettepe.edu.tr

Mothers' opinions about their daughters' education

Özgün Bener*

Abstract

Girl children, in addition to the basic education levels of education receive enough space on the top step of the family and community as the importance to be aware there is an issue This study was planned and conducted for the purpose of determining the opinions of 1180 mothers who were different in age, educational and employment status about their daughters' education. Data were analyzed with frequency and percentage tables and Chi-square test. Almost all mothers of daughters (96.2%) is certainly the view of the need for education. More than half (59.1%) of the participants, thought that their daughters were not able to benefit equally from educational opportunities today. (*See extended abstract at the end of document*)

Keywords: Education, girl-child education, gender equality in education,

1. Giriş

Eğitim, günümüzün karmaşık dünyasıyla başa çıkmanın ön koşulu olan bilgiyi kişiye ulaştıran araçtır. Eğitim aynı zamanda insanlara fırsatlar dünyasının kapılarını açmakta, hastalık ve yoksulluk yükünü azaltmakta ve toplumda seslerinin yükselmesini sağlamaktadır. Ükelere ise ekonomik ve sosyal refahın kapılarını açmakta, küresel alanda rekabet ve işbirliği için daha dinamik ve bilgili vatandaşlar yetişmesini sağlamaktadır. Eğitim ayrıca; bireylere bilgi ve beceri kazandırmanın ötesinde toplumun yaşamasını ve kalkınmasını devam ettirebilecek ölçüde ve nitelikte değer üretmek, mevcut değerlerin dağılmasını önlemek, yeni ve eski değerleri bağdaştırmak sorumluluğunu vermekte, sürdürülebilir ve yeni iş olanakları yaratan ekonomik kalkınma sağlamaktadır. (Bener, 2003: 1). Çocuklar açısından ele alındığında eğitim; çocuğun kişiliğini, becerilerini mümkün olduğunca geliştirmekte, çocuğu özgür bir toplumda faal bir yaşam için hazırlamakta, ana-babasına, kültürel kimliğine, kendi dili ve değerleriyle başkalarının kültürel kimliklerine değer ve saygıyı geliştirmektedir (Unicef, 1995: 13).

Günümüzde ülke yönetimlerinin büyük çoğunluğu, herkes için eğitim olanaklarının toplumun tüm kesimlerine sağlanması hedefini benimsemiş durumdadır. Buna rağmen dünyadaki okuma yazma ile ilgili rakamlar karamsarlığa ve cesaretsizliğe sürükleyecek düzeydedir (United Nations, 1991: 65; Education And training Of Women And The Girl-Child, 2009). Türkiye'deki okuma yazma durumu da dünyadaki okuma yazma durumundan çok farklı olmayıp okuma yazma bilmeyenlerin oranı yüksektir (T.C. Başbakanlık DPT Müsteşarlığı 2001: 3; T.C. Başbakanlık K.S.G.M., 2004: 3).

21. Yüzyıl dünyasında altı yetiştikenden birisi okuryazar olmayıp bunların da üçte ikisi kadınlardan oluşmaktadır. (Literarcy Portal, 2009). Halen çoğunluğu kızlar olmak üzere 121 milyon çocuk okula gitmemektedir (Unicef, 2005: 9). Bu durum eğitimde toplumsal cinsiyet açığı olarak ifade edilmektedir. "Toplumsal cinsiyet açığı" ndan kast edilen, erkek ve kız çocukların okula kayıt ve okul bitirme oranlarının farklılığıdır ve birçok durumda kızların aleyhinedir (Annan, 2001, 17). Günümüzde eğitimde toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanabilmesi için okullarda kız ve erkek çocuklarının eşit katılımlarının başarılmasına odaklanılmıştır (Subrahmanian, 2005: 397).

Türkiye'de ilköğretim çağında olup da okula gitmeyen kabaca bir milyon çocuk vardır. Nüfus cinsiyet açısından eşit biçimde bölünmüşken geleneksel olarak yerleşik bir toplumsal cinsiyet eşitsizliği vardır. Unesco tarafından hazırlanan 2008 EFA (Education For All) Küresel

Raporu'nda da Türkiye'nin eğitim alanında en temel sorunlarından birisi kız çocuklarının, çocuk ve gençlerin okullaşma oranının düşüklüğü olarak dikkati çekmektedir (Unesco, 2007:6). Eğitimsen tarafından hazırlanan 2008-2009 Eğitim-Öğretim Yılı Başında Eğitimin Durumu raporunda belirtildiği üzere; Türkiye'de 6-13 yaş grubundaki çocukların 273 bin 634'ü okula gitmemektedir. Bunların 78 bin 261'ini erkekler, 195 bin 373'ünü kızlar oluşturmaktadır (2008-2009 Eğitim-Öğretim Yılı Başında Eğitimin Durumu, 2009). 1997 yılında temel eğitimin zorunlu ve kesintisiz olarak 8 yıla çıkarılması kız çocuklarının her düzeyde okullaşma oranının yükselmesine, kız çocuklarının eğitimde kalma süresinin uzamasına katkı sağlamıştır. 8 yıllık zorunlu ve kesintisiz eğitime geçişin yanısıra yoğun bir şekilde yürütülen kampanyalar ile kız çocukların okullaşma oranları artmaktadır. Bu kampanyalarda gerek uluslararası kuruluşlar gerekse sivil toplum kuruluşları ve özel kuruluşların destekleri alınmaktadır. 2009 yılında Türkiye'de kadınlar açısından yüzde yüz okur-yazarlık seviyesine ulaşamadığı, 5 kadından birinin (5 milyon 732 bin kadın) okur-yazar olmayıp, yine 5 kadından birinin okur-yazar ancak herhangi bir eğitim kurumundan mezun olmadığı görülmektedir. Ülke genelinde okur-yazar olmayanların yüzde 75.5'ini kadınlar oluşturmaktadır. Okur-yazar olmayan 100 erkeğe karşılık 309 kadın düşmektedir. Okuma yazma bilmeme oranı “genç yaş gruplarından ileri yaş gruplarına”, “kentsel nüfustan kırsal nüfusa” ve “Batı bölgelerden Doğu bölgelerine” gidildiğinde, artış sergilemektedir (T.C. Başbakanlık KSGM Türkiye'de Kadının Durumu, 2009).

Kız çocuğun geleceğin kadının içinde bulunduğu bu durumun yaygın nedeni, kültür ve adetler çerçevesinde yerleşiklik kazanmış bazı önyargılardır. Pek çok toplum, kız çocuk sözü konusu olduğunda, farklı ve ayrımcı bir değerler ve beklentiler kümesini devreye sokmaktadır (Unicef, 1991: 14). Geleneksel inanç ve uygulamaların halen güçlü olduğu yerlerde, kızlardan çok genç yaşlarda yalnızca ev kadınlığıyla ve çocuk bakımıyla ilgilenmeleri istenebilmekte kız çocuk yaygın bakış açısıyla, kendi başına bir birey olarak değil, önce kendi ailelerinin, ardından gelin gittiği ailenin mülkü olarak görülmektedir (Annan, 2001: 17). Kısaca kız çocuk ve kadın, ileride nasıl gelişeceğine değil, şu an ailesi için neler yapabileceğine önem veren sistem içindedir.

(Unicef, 2003: 9). Bu alanda hemen her şey adetlere ve annelere ve annelerin arzusuna göre ele alınmış, bu cinsiyete pek az eğitim gerektiği sanılmıştır. Buna karşın erkeklerin eğitimi toplumsal fayda bakımından en önemli işlerden biri sayılmıştır (Fénelon, 1967: 3). Geleneksel aile yapısı içinde kadınların ve kız çocukların eğitimine fazla önem verilmemekte (M.E.B. & Unicef, 2002: 10), bu koşullarda da özellikle kız çocukların eğitimi doğal olarak ihmal

edilmektedir (Unicef, 2003: 7). Temel eğitimin dışında kalma motifi, kız çocuklarının yetişkinliğe eriştiklerinde ülkenin çok büyük bir bölümü için ev kadınlığı kalıbına dönüşmekte, sonuçta onları ev içindeki en temel rolleri için bile hazırlıksız kılmanın yanısıra ekonomik değerli insan kaynaklarından mahrum kalmaktadır (Unicef, 2008:1). Ancak günümüzde ülkeler insan olarak taşıdıkları potansiyeli tümüyle gerçekleştirebilmeleri için kız çocukları ve kadınlara tanınan olanakların , insanlığın gelecek kuşaklar boyunca sergileyeceği gelişmeyi de belirleyecek olduğunun bilincindedirler. Bu bilincin oluşmasında ailelerin, gönüllülerden oluşan örgütlerin, sivil toplum kuruluşlarının, resmi kuruluşlarla birlikte yerel ve merkezi yönetimlerin kararlı teşvik ve desteklerinin etkileri açıktır. Kadınların ve kız çocukların eğitim düzeyini erkeklerle eşit duruma gelecek biçimde yükseltmede başarısız ülkeler kalkınma çabalarının maliyetini yükseltmekte, bunun bedelini de daha yavaş büyüme ve azalan gelir düzeyi biçiminde ödemektedirler(Unicef, 1991; 8)).

Toplumumuzda halen çocuğun bakımından ve aile içi eğitiminden birinci derecede sorumlu olan dolayısıyla çocuğun kişilik oluşumunun temel taşlarını tanımlayan ve çocuğa, tüm yaşantısı üzerinde silinmeyecek izler bırakan ilk sosyalizasyon deneyimlerini kazandıran annelerin çocuğun eğitime ilişkin etkisinin önemi büyüktür. (Anon,1995; 46). Nitekim Unicef tarafından 55 ülkeyi kapsayan araştırmanın ortaya koyduğu en net bulgulardan birisi; eğitim görmüş annelerin çocuklarını okula gönderme olasılığı daha fazla olup annelerin eğitim düzeyi çocuklarının eğitimden sağladıkları yararların artmasında etkili olduğudur. Eğitimli kız çocuklarının ileride anne olduklarında, kendi çocuklarını okula gönderme eğilimleri de fazla olacak böylece bir kuşaktan diğerine aktarılan eğilimlerle birlikte, eğitimin gerek tek tek kişilere, gerekse bir bütün olarak topluma katkısı daha da artacaktır. Kız çocuklarının eğitiminin uzun dönemde sağlayacağı pek çok yarar arasında; bir sonraki kuşağın eğitimi, çarpan etkisi, daha sağlıklı aileler ve daha az anne ölümü de ifade edilmektedir (Unicef, 2004; 18).

Kız çocukların, temel eğitimin yanısıra eğitim kademelerinin üst basamaklarında da yeterince yer almalarının sağlanmasının önemi aileler ve toplum olarak bilincine varılması gereken bir konudur. Kız çocukların eğitime ilişkin durum, konunun önemi ve bu doğrultuda yapılan faaliyetlerle ve annelerin konuya ilişkin etkinlikleri dikkate alındığında; annelerin kız çocuklarının eğitimi konusunda görüşlerinin incelenmesinin gerekliliği ve önemi açıktır.

Bu araştırma;

- Annelerin kız çocuklarının eğitime ilişkin görüşlerini saptamak,

- Yaş grubu, öğrenim ve çalışma durumu gibi demografik değişkenlere göre annelerin konuya ilişkin görüşlerindeki benzerlik ve farklılıkları belirleyebilmek,
- Araştırma sonucunda elde edilen verilere göre annelere, bu konuda çalışma yapacak araştırmacılara ve ilgililere geçerli olabilecek önerilerde bulunmak amacıyla planlanmış ve yürütülmüştür.

2. Yöntem

Survey yönteminin benimsendiği bu araştırma tanımlayıcı nitelikte bir çalışmadır. Araştırmanın evrenini Ankara İli Yenimahalle Sağlık Grup Başkanlığı'na bağlı 1 No'lu Yenimahalle Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlama Merkezi'nin bulunduğu yerleşim bölgesinde yaşayan ailelerdeki anneler oluşturmaktadır.

2.1. Örneklem

Ankara İl Sağlık Müdürlüğü'nden alınan Sağlık Grup Başkanlıkları Listesinde yer alan Çankaya, Yenimahalle, Altındağ ve Mamak Sağlık Grup Başkanlıkları arasından Basit Rasgele Tesadüfi yöntem ile seçim yapılmış ve Ankara İli Yenimahalle Sağlık Grup Başkanlığı araştırma evreni olarak belirlenmiştir. Yenimahalle Sağlık Grup Başkanlığı yetkilileri ile yapılan görüşme sonucu, çalışmanın sağlıklı yürütülebilmesi açısından ev tesbit fişlerinin yeni güncellenmiş olması nedeni ile bu Başkanlığa bağlı olarak faaliyet gösteren 1 No'lu Yenimahalle Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlama Merkezi'nin bulunduğu yerleşim bölgesinde yaşayan ailelerdeki anneler araştırma evreni olarak alınmıştır. Merkez'de bulunan ev tesbit fişleri sayısı N= 43,000 dir. Araştırma kapsamına alınacak örneklem sayısının belirlenmesinde örneklem genişliği formülünden yararlanılmış örnek aralığı 36 olarak hesaplanmıştır. (Sümbüloğlu ve Sümbüloğlu 1995: 264). Bölgede yaşayan aileler; üst, orta-üst, orta, alt-orta gelir ile asgari ücret düzeyine mensup çoğunluğu memur ve işçi olan ailelerdir.

Sağlık ocaklarında bulunan ev tesbit fişlerinden yararlanılarak sistematik örnekleme yöntemi ile seçilen toplam 1180 anne araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır. Örnekleme dahil edilen annelerin anketi kabul etmeme, evde bulunmama durumları göz önüne alınarak her bir anne için yedek iki adres saptanarak hedeflenen 1180 anne ile görüşme yapılmıştır.

2.2. Ver Toplama Araçları

Araştırmada; annelerin kız çocuklarının eğitimi konusunda görüşlerine ilişkin verilerin toplanması amacıyla ilgili literatürlerin taranması sonucunda araştırmacı tarafından bir anket formu geliştirilmiştir. Anket formunda yer alan sorular katılımcılara aynı sözcüklerle ve aynı sırada yöneltilen standart tipte sorulardır. Bu soru tipinin tercih edilmesinin nedeni tüm katılımcıların aynı soruyu aynı biçimde anlaması, yorumlaması ve kendi görüşüne göre yanıtlamasıdır. Araştırmacı tarafından katılımcılara yöneltilen soruya verilecek yanıtlara ilişkin ifadelerde biçimsel olarak Sıralı (Ordinal) ölçek kullanılmıştır.

Anket formunda yer alan sorular annelerin yaş, öğrenim ve çalışma durumlarını belirlemeye yönelik genel bilgilerle, kız çocukların eğitimi konusunda görüşlerini belirlemeyi amaçlayan ;kız çocuklarının mutlaka eğitim görmesinin gerekliliği konusundaki görüşler, kız ve erkek çocuklarının alacakları eğitimde farklılık olup olmaması konusunda görüşler, kız çocuklarının günümüzde eğitim olanaklarından eşit yararlanıp yararlanmadığı konusundaki görüşler ve kız çocuklarının neden belirli bir düzeye kadar eğitim görmeleri gerektiği konusundaki görüşler olarak sıralanmaktadır.

Veriler geliştirilen anket formuna bağlı kalınarak annelerle yüzyüze yapılan görüşmeler sonucu toplanmıştır. Annelerin kız çocuklarının eğitimine ilişkin görüşlerinin incelenmesinde eğitim, yaş ve çalışma durumu değişken olarak alınmıştır.

2.3. Verilerin Değerlendirilmesi ve Analizi

Araştırma sonunda elde edilen veriler önce herhangi bir değişkene bağlı kalmaksızın analiz edilmiş, mutlak ve yüzde değerleri gösteren frekans tabloları hazırlanmıştır. Daha sonra annelerin yaş grubu, öğrenim ve çalışma durumudikkate alınarak çapraz tablo oluşturulmuştur. Elde edilen verilerin önemlilik testleri nonparametrik bir test olan ki-kare istatistiksel tekniği ile gerçekleştirilmiştir.

3. Bulgular ve Tartışma

Anneler arasında 27-38 yaş grubunda yer alan (515 kişi, %43,6), en fazla ilköğrenim görmüş olan (715 kişi, %60,6) ve çalışmayanların (1039 kişi, %88,1) oranı önde gelmektedir. Çalışan annelerin oranı 27-38 yaş grubunda yer alanlarla (83 kişi, %58,9) yüksek öğrenim görmüş olanlarda (39 kişi, %39,0) yüksektir. Türkiye’de işgücüne katılma oranı 25 yaştan

itibaren 64 yaşlarına doğru giderek azalmakta olup 2005 yılında işgücüne katılım oranı %48.3 tür (T.C. Başbakanlık DPT Müsteşarlığı, 2008: 15). Diğer yandan işgücüne katılma oranı ile eğitim düzeyi arasında neredeyse doğrusal bir ilişki olduğu bilinmektedir. Kadınların eğitim düzeyinin düşük olması, istihdamda yeterince yer alamayıklarının gerekçelerinden olmakta. (Demirel ve ark., 1999: 82), kadının eğitim düzeyi arttıkça daha fazla çalışmak istemektedir (Osipow, 1975: 98). Bulgunun bu bilgilerle paralellik gösterdiği görülmektedir.

Annelerin hemen hemen tamamı (%96,2) kız çocuklarının mutlaka eğitim görmelerinin gerekli olduğu görüşündedir. Yaş grubu ($x^2=22.484$, sd:3; $p<0.05$) öğrenim düzeyi ($x^2=15.705$, sd:2, $p<0.05$) ve çalışma durumları ($x^2=4.204$, sd:1, $p<0.05$) dikkate alındığında da anneler arasında kız çocuklarının mutlaka eğitim görmelerinin gerekli olduğu görüşünde olanların oranının bu görüşte olmayanlardan yüksek olduğu belirlenmiştir (Tablo 1).

Söz konusu değişkenlerden özellikle öğrenim durumuna ilişkin bulgu, öğrenim düzeyinin önemini bir kez daha ortaya koymuş olması açısından önemlidir. Çünkü, ebeveynlerin eğitim düzeyinin bu konulardaki düşünceleri farklılaştırdığı, eğer anne-babanın eğitim düzeyi düşük ise çocukları için eğitimin ne kadar önemli olduğunu idrak edip üzerinde durmayabilecekleri gerçeğinin göz ardı edilmemesi gerektiğini vurgulamaktadır (Tansel, 2004). Birleşmiş Milletler ve Unicef belgelerinde de eğitilmiş kadınların çocuklarının da eğitilmiş olmalarını istedikleri ve çocuklarını da eğitilmiş olmaya teşvik ettikleri, dolayısıyla eğitilmiş annelerin çocuklarının okula gitme olasılıklarının çok daha yüksek olduğu ve buna göre bir kadının eğitim süresi ne kadar uzun ise çocuklarının okula gitme ve okulda kalma olasılıklarının da o kadar arttığı şeklinde belirtilmektedir.

Annelerin yarıdan çoğu (%84,1) kız ve erkek çocuklarının alacakları eğitimde farklılık olmaması gerektiği görüşündedir. İleri yaş gruplarına doğru kız ve erkek çocuklarının alacakları eğitimde bir fark olmaması gerektiği görüşünde olanların oranı azalmaktadır (-26 %89,1, 27-38 %86,6, 39-50 %80,6, 51+%77,7) ($x^2=30.172$, sd: 6, $p<0,05$). Bunun beklenen bir durum olduğu, 50 yaş ve üzerindeki annelerin genç annelere göre daha geleneksel düşünüyor oldukları şeklinde ifade edilebilir. Öğrenim düzeyinin yükselmesi ile birlikte erkek çocuklarının alacakları eğitimin daha fazla olması gerektiği görüşünde olan annelerin oranı azalmakta, yüksek öğrenim görmüş olanlar arasında bu konuda görüş bildiren bulunmamaktadır (En fazla İlköğrenim %8,7, orta öğrenim %2,3) ($x^2=26.498$, sd:4, $p<0,05$). Çalışan anneler arasında kız (%11,3) çocuklarına verilecek eğitimin daha fazla olması gerektiği görüşünde olanların oranı çalışmayan annelerden

(%9,7) yüksektir ($\chi^2=4.472$, sd:2, $p>0,05$) (Tablo 1) . Çalışma durumunun konuya ilişkin görüşlerde etkili bulunmamış olması ile birlikte, çalışan anneler arasında kız çocuklarına verilecek eğitimin fazla olması gerektiğini görüşünde olanların oranının yüksek olması, annelerin çalışma hayatında yer alma ile eğitim bağlantısını değerlendirmiş olabileceklerini düşündürmektedir. Annelerin yarısından fazlası (%59,1) günümüzde kız çocuklarının eğitim imkânlarından eşit olarak yararlanamadıkları görüşündedir. Her üç değişken söz konusu olduğunda da kız çocuklarının günümüzde eğitim imkanlarından eşit olarak yararlanamadıkları görüşünde olanların oranının yüksek olduğu belirlenmiştir (-26 %68,0, 27-38 %59,8, 39-50 %55,8, 51+ %55,6), (En fazla ilköğrenim %55,4, orta öğrenim %64,7, yüksek öğrenim %64,9), (çalışıyor %63,1, çalışmıyor %58,5).Yapılan analiz sonucunda annelerin öğrenim durumu ($\chi^2=26.498$, sd:4, $p<0.05$) dışında diğer iki değişkenin konuya ilişkin görüşlerinde etkili olmadığı görülmüştür (Tablo 1). Burada dikkat çeken nokta, Türkiye’de kız çocuklarının eğitimi konusunda son derece yoğun, etkili yürütülen çalışmalara rağmen neden hala kız çocuklarının eğitim imkânlarından eşit olarak yararlanamadıkları görüşünde olan annelerin olmasıdır.

Annelerin, kız çocuklarının hangi düzeye kadar öğrenim görmeleri gerektiği konusunda görüşlerine ilişkin dağılımda; %67,5’nin kız çocuklarının okuyabildikleri düzeye kadar okumaları, %21,4’nün üniversite yüksek okul v.b bitirmeleri %7,8’nin lise, %3,2’nin ilk öğrenimi tamamlamaları gerektiği görüşünde oldukları saptanmıştır. Kız çocukları hiç okumamalıdır görüşünde olanların oranı ise oldukça düşük olup %0,1 dir. Annelerin %60,5’i ekonomik bağımsızlıklarını kazanmaları, %27,3’ü toplumda saygınlık kazanmaları, %8,1’i bir eş anne olacakları için, % 2,4’ü geleneksel yargılardan dolayı, %1,7’si de erken yaşta evlilik yapacakları için kız çocuklarının belitmiş oldukları düzeye kadar öğrenim görmeleri gerektiği görüşündedir. Yaş grubu, öğrenim düzeyi ve çalışma durumu dikkate alındığında da anneler arasında kız çocuklarının (ekonomik bağımsızlıklarını kazanmaları için) belirtmiş oldukları düzeye kadar öğrenim görmeleri gerektiği görüşünde olanların oranının yüksek olduğu bulunmuş, yapılan analiz sonucunda sadece yaş grubunun ($\chi^2=38.274$, sd:12, $p<0.05$) konuya ilişkin görüşlerde etken olduğu belirlenmiştir (Tablo 1).

Çalışmaya katılan annelerin yarıya yakını (%41,2) kız çocukları için tercih ettikleri mesleğin öğretmenlik olduğu görüşündedir. Bunu doktor (%23,9), hemşire, ebe (%11,5), avukat, hâkim (%9,4), memur (%6,0) olmalarını tercih ettikleri görüşünde olanlar izlemektedir. Daha düşük oranlarda tercih edilen meslekler olarak eczacı, mimar mühendislik meslekleri

Bener, Ö. (2009). Annelerin kız çocukların eğitimi konusunda görüşleri. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi* [Bağlantıda], 6:2. Erişim: <http://www.insanbilimleri.com>

belirtilmiştir. Bu bulgu Türkiye’de kız öğrencilerin eğitimde geleneksel olarak “kadına uygun” diye düşünülen alanlarda yoğunlaşmış olmaları (T.C. Başbakanlık K.S.S.G.M, 1998: 7) ve halihazırdaki kadın işgücünün sektörel ve işteki duruma göre dağılımında %31,0 ile hizmet sektöründe yer alıyor olmaları gerçeği T.C. Başbakanlık K.S.S.G.M., 2004: 9) ile örtüşmektedir.

Tablo.1. Annelerin Kız Çocuklarının Eğitimi Konusunda Görüşlerine İlişkin Bazı İfadeler ve Açıklayıcı Değişkenlere Göre Dağılımı

	Yaş Grupları								Öğrenim Durumu						Çalışma Durumu				Toplam	
	- 26		27 – 38		39 – 50		51+		En fazla İlköğrenim		Orta Öğrenim		Yüksek Öğrenim		Çalışıyor		Çalışmıyor		S	%
	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%				
Kız çocuklarının mutlaka eğitim görmesinin gerekliliği konusundaki görüşler																				
Kız çocukları mutlaka eğt. görmelidir	143	97.3	506	98.3	398	95.0	88	88.9	675	94.4	387	99.0	73	98.6	140	99.3	995	95.8	1135	96.2
Kız çocukları eğt. Görme se de olur	4	2.7	9	1.7	21	5.0	11	11.1	40	5.6	4	1.0	1	1.4	1	0.7	44	4.2	45	3.8
	x ² =22.484				sd=3		0.000*		x ² =15.705		sd=2		0.000*		x ² =4.204		sd=1		0.035*	
Kız ve erkek çocuklarının alacakları eğitimde farklılık olup olmaması konusunda görüşler																				
Kızlara daha fazla eğt. verilmeli	13	8.8	51	9.9	46	11.0	7	7.1	75	10.5	32	8.2	10	13.5	16	11.3	101	9.7	117	9.9
Erkeklerle daha fazla eğt. verilmeli	3	2.1	18	3.5	35	8.4	15	15.2	62	8.7	9	2.3	-	-	3	2.1	68	6.5	71	6.0
Fark olmamalı	131	89.1	446	86.1	338	80.6	77	77.7	578	80.8	350	89.5	64	86.5	122	86.5	870	83.7	992	84.1
	x ² =30.172				sd=6		0.000*		x ² =26.498		sd=4		0.000*		x ² =4.472		sd=2		0.107**	
Kız çocuklarının günümüzde eğitim olanaklarından eşit yararlanıp yararlanmadığı konusundaki görüşler																				
Evet eşit yararlanıyorlar	47	32.0	207	40.2	185	44.4	44	44.6	319	35.3	138	35.3	26	35.1	52	36.9	431	41.5	483	40.9
Hayır eşit yararlanamıyorlar	100	68.0	308	59.8	234	55.6	55	55.4	396	64.7	253	64.7	48	64.9	89	63.1	608	58.5	697	59.1
	x ² =7.299				sd=3		0.063**		x ² =10.181		sd=2		0.006*		x ² =1.099		sd=1		0.295**	
Kız çocuklarının neden belirli bir düzeye kadar eğitim görmeleri gerektiği konusundaki görüşler																				
Bir eş anne olacak için	4	2.7	31	6.0	44	10.5	17	17.2	67	9.4	23	5.9	6	8.1	9	6.4	87	8.4	96	8.1
Erken evlilik yapacağı için	3	2.1	5	1.0	9	2.1	3	3.0	17	2.4	3	0.8	-	-	1	0.7	19	1.8	20	1.7
Geleneksel yargılardan dolayı	4	2.7	12	2.3	9	2.1	3	3.0	21	2.9	7	1.8	-	-	2	1.4	26	2.5	28	2.4
Ekonomik bağımsızlığını kazanmak için	80	54.4	338	65.6	249	59.5	47	47.5	416	58.2	253	64.7	45	60.8	89	63.1	625	60.2	714	60.5
Toplumda saygınlık kazanmak için	56	38.1	129	25.1	108	25.8	29	29.3	194	27.1	105	26.8	23	31.1	40	28.4	282	27.1	322	27.3
	x ² =38.274				sd=12		0.005*		x ² =14.463		sd=8		0.070**		X ² =2.386		sd=4		0.665**	
Toplam	147	100.0	515	100.0	419	100.0	99	100.0	715	100.0	391	100.0	74	100.0	141	100.0	1039	100.0	1180	100.0

*p<0.05, **p>0.05

4. Sonuç ve Öneriler

Günümüzde dünya ülkelerinin gelişmişlik düzeyi, o toplumlardaki kadınların eğitim seviyesi ile ölçülmektedir. Türkiye’de insan hakları, sosyal devlet yapısı ve demokrasi içinde eğitim sisteminin her alan ve kademesinde, kadınların eğitim olanaklarından cinsiyet farkı gözetmeksizin yararlandırılması, 1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu’yla belirlenmiştir. Diğer taraftan eğitimde eşitlik ilkesi 1982 T.C. Anayasası’nın 10. ve 40. Maddelerinde de yer almaktadır. (M.E.B. Kız.Teknik Öğretim Gn. Md, 1992: 18). Ancak yasalardaki duruma karşın Türkiye’de kız çocukların iş gücünden daha fazla yararlanması, erken evlilikler, okula geç başlama, kızların eğitimine ilişkin güdülenme eksikliği, eğitim maliyetinin yüksekliği ataerkil değer yargıları ve bunlara bağlı olarak eğitimin geleceğe yönelik bir katkısının olamayacağı düşüncesi özellikle kız çocuklarının eğitimi olumsuz yönde etkilemeye devam etmektedir (T.C. Başbakanlık K.S.S.Gn.Md, 1998: 8).

Çalışmanın sonuçlarına göre; annelerin hemen hemen tamamı kız çocuklarının mutlaka eğitim görmelerinin gerekli olduğu görüşündedir. Yaş grubu, öğrenim düzeyi ve çalışma durumları dikkate alındığında da anneler arasında kız çocuklarının mutlaka eğitim görmelerinin gerekli olduğu görüşünde olanların oranı bu görüşte olmayanlardan yüksektir. Annelerin yarısından çoğu kız ve erkek çocuklarının alacakları eğitimde farklılık olmaması gerektiği görüşündedir. İleri yaş gruplarına doğru kız ve erkek çocuklarının alacakları eğitimde bir fark olmaması gerektiği görüşünde olanların oranı azalmaktadır. Annelerin yarısından fazlası günümüzde kız çocuklarının eğitim imkânlarından eşit olarak yararlanamadıkları görüşündedir. Her üç değişken söz konusu olduğunda da kız çocuklarının günümüzde eğitim imkânlarından eşit olarak yararlanamadıkları görüşünde olanların oranı yüksektir. Annelerin, kız çocuklarının hangi düzeye kadar öğrenim görmeleri gerektiği konusunda görüşlerine ilişkin dağılımın; kız çocuklarının okuyabildikleri düzeye kadar okumaları, üniversite yüksek okul v.b bitirmeleri, lise öğrenimi tamamlamaları gerektiği şeklinde sıralandığı görülmüştür. Kız çocukları hiç okumamalıdır görüşünde olanların oranı ise oldukça düşüktür. Anneler ekonomik bağımsızlıklarını kazanmaları, toplumda saygınlık kazanmaları, bir eş anne olacakları için, geleneksel yargılardan dolayı ve erken yaşta evlilik yapacakları için kız çocuklarının belitmiş oldukları düzeye kadar öğrenim görmeleri gerektiği görüşündedir

Annelerin kız çocuklarının eğitimi konusunda görüşlerinin incelendiği bu çalışmanın sonucunda yaş, çalışma durumu ve eğitim düzeyi dışında, çalışmanın farklı değişkenleri de

kapsayacak biçimde tekrarlanması önerilebilir. Ayrıca üzerinde çok da fazla durulmayan ebeveyn tutumlarının, ebeveynlerin her ikisinin, gerekse babaların görüşlerinin de kapsamlı olarak inceleneceği çalışmaların yapılmasının gerekliliği açıktır. Bir diğer husus gerek resmi kuruluşlar gerekse sivil toplum kuruluşları aracılığı ile kadına yönelik yürütülen çalışmalar içerisinde, annelere, özellikle genç yaştaki ve öğrenim düzeyleri düşük olan annelere kız çocuklarının eğitimi konusunda toplumsal cinsiyete dayalı bakış açısından uzak, eşitlikçi, çağdaş, bilinçli tutum sergilemelerine katkı sağlayacak eğitim programlarına da yer verilmesi gerekmektedir.

KAYNAKLAR

- Annan, A. K. (2001). Biz Çocuklar. Çocuklar için Dünya Zirvesi'nde Verilen Sözlerin Yerine Getirilmesi. Unicef.
- Anon (1995). Ailede Çocuk Eğitimi. Ankara: Ankara Büro Basımevi.
- Bener, Ö. (2003). Aile Yaşantısı Eğitimi. Ö. Bener(Ed). “ Kız Çocukları ve Kadın Eğitimi”. Türkiye Kadın Dernekleri Federasyonu, Hacettepe Üniversitesi Ev Ekonomisi Bölümü. Ankara: T:H:K Basımevi İşletmeciliği.
- Demirel, A. & Bilgin, Z. K. & Kocaman, M. & Ödemiş, F. (1999). Çalışmaya Hazır İşgücü Olarak Kentli Kadın ve Değişimi. T.C. Başbakanlık. Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü, Ankara: Cem Web Ofset.
- Education And Training Of Women And The Girl-Child, Retrieved, February 8, 2009 from http://www.un.org/womenwatch/forums/review/Edu_Training_Women_Girl-child.pdf.
- Fénelon. (1967).Girls Education. (Çev.). Fırtına, B. & Öztürk, İ. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Litaerarcy Portal, Retrieved February 8, 2009, from http://portal.unesco.org/education/en/ev.phpURL_ID=53553&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html
- M.E.B. Kız Teknik Öğretim Müdürlüğü. (1992). 2000'li Yıllar Öncesinde Türkiye'de Kadın Eğitimi Birinci Uluslararası Konseyi, Ankara: M.E.B. Yayınları.
- M.E.B.& Unicef. (2002). Çocuk Dostu Öğrenme Ortamları Çalıştayı, Sonuç Raporu ve Sunumlar. Ankara: Duman Ofset Matbaacılık San.Tic. Ltd. Şti.
- Osipow, Samuel H., Ed. (1975). Emerging Women: Career Analysis and Outlooks. Columbus, Ohio: Charles E. Merrill Publishing Company.
- Subrahmanian, R. (2005). “ Gender Equality in Education: Definitions and Measurements “ International Journal of Educational Development, 25: 395-407.
- Sümbüloğlu, K., Sümbüloğlu, V. (1994). Biyoistatistik. Ankara: Özdemir Basım yayım Dağıtım A. Ş.
- Tansel, A.(2004). Göç Gençlere Cazip Gözüküyor, Retrieved October 14, 2004, from <http://www.anadolu.bel.html>.
- T.C. Başbakanlık D.P.T.Müsteşarlığı (2001). 8. Beş Yıllık Kalkınma Planı. Hayatboyu Eğitim ve Örgün Olmayan Eğitim Özel İhtisas Komisyonu Raporu. Ankara:Yayın No: 2568. D.P.T. Yayın ve Basım Şube Müdürlüğü.

Bener, Ö. (2009). Annelerin kız çocukların eğitimi konusunda görüşleri. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi* [Bağlantıda]. 6:2. Erişim: <http://www.insanbilimleri.com>

- T.C. Başbakanlık D.P.T.Müsteşarlığı (2008). Dokuzuncu Kalkınma Planı 2007-2013. Ankara: DPT.
- T.C. Başbakanlık Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü. (1998). Cumhuriyet'in 75. Yılında Türkiye'de Kadının Durumu. Ankara: Takav Matbaacılık Yayıncılık A.Ş.
- T.C. Başbakanlık Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü. (2004). İstatistiklerle Kadının Durumu. Ankara: Can Ofset.
- T.C. Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü Türkiye'de Kadının Durumu, Retrieved January 16, 2009, from <http://www.ksgm.gov.tr/Pdf/tr%20de%20kadinin%20durumu.doc>
- Unesco (2007). "Eğitim" Unesco Türkiye Milli Komisyonu, Türkiye 2006-2007. Ankara: Unesco.
- Unicef. (1991). Kız Çocuk: Geleceğe Dönük Bir Yatırım. Kadınlara Yönelik Kalkınma Programları Bölümü. Unicef Program Dairesi Yayını. Ankara; Unicef,
- Unicef. (1995). Çocuk Haklarına Dair Sözleşme. Ankara: Aydoğdu Ofset.
- Unicef. (2003). Say Yes Girls. Education. The Quarterly Newsletter of Turkey, Summer, 2003 Unicef.
- Unicef (2005). Dünya Çocuklarının Durumu. Unicef.
- Unicef (2008). Önce Çocuklar: Kız Çocukların Eğitimi. Unicef..
- United Nations. (1991). "Women's Education: Key to Empoverment". Women Challenges to Year 2000. United Nations.
- 2008-2009 Eğitim-Öğretim Yılı Başında Eğitimin Durumu, Retrieved January 5, 2009, from <http://www.egitimsen.org.tr/down/2008-2009Egitimindurumu.pdf>.

Ek-1

Extended Abstract

In our society in terms of current child and family training in the first degree is responsible for the child's personality and thus the formation of a cornerstone of defining and children all life will not be deleted on the left track the first gain socialization experience of mothers of children relating to the educating effect is important. By Unicef from 55 countries covering the investigation revealed that one of the clearest findings education of mothers to send their children to school are more likely education level of mothers and children provided education benefits from the increase is effective. Of educated girls as future mothers they send their children to school tend to be too much so that a generation is transferred to another trend with individual training needs of the people and a contribution to society as a whole will grow further.

This research; mother of the girls' opinions about education to identify, age group according to demographic variables such as education and working status of mothers subject to identify similarities and differences of opinion about research based on the data obtained as a result of his mother to do work on this issue may apply to researchers and make suggestions related to planned and was carried out.

The survey method was adopted in this research is a work of descriptive nature. The survey method was adopted in this research is a work of descriptive nature. The universe of the study of Ankara Province Yenimahalle Health Group Presidency where the family lived in the settlement area of the mother is. Families living in the region; upper, middle-upper, middle, lower-middle income relative to the level of the minimum wage and workers' families with the majority of civil servants. Research data collected from the relevant literature by researchers as a result of a survey form was developed. Questions in the questionnaire to participants during the same words in the same direction and are the standard types of questions. This type of question is preferred because the same questions of all participants in the same way to understand, interpret and respond according to their own opinion. Researchers will be given by the participants to answer questions related to direct expression of the formal as Ordinal scale was used. Data was collected as a result of the mother with face-to-face negotiations. Analysis of data obtained from research in the end the frequency and percentage values as well as a test Nonparametrik chi-square statistical technique that is used.

According to the results of study, mothers of almost all (96.2%) of girls' education must necessarily be in the view. Age group, education level and working status are taken into consideration when the mother of the girl child's education must necessarily be of opinion that the rate was found to be high were not in this opinion. The findings relating to the state variables especially education the importance of education level have been revealed once again is important. Because the educational level of parents in this respect different ideas if the parents of the low level of education for the children how important education is to stand on and not comprehend the truth should not be ignored is emphasized. Most half of mothers (84.1%) girls and boys should not be differences of opinion on receive is education. Advanced age groups of children receive the right of girls and boys in education should not be a difference of opinion that the rate is reduced. Increase the level of boys with learning and education will be needed more with the view to reduce the proportion of mothers who are highly educated on this issue between the states that do not have opinions. More than half of mothers (59.1%) today as the girls enjoy

equal educational opportunities are not opinions. All three variables in the case of the girl child equal opportunities in education today can not be of opinion that the rate of benefit is determined to be high. Education status of mothers as a result of analysis except on the subject of the other two variables were not effective. Mother of girls' education up to the level required for the distribution of opinions which 67.5% of girls can read up to read level,% 21.4 'nün universities, etc. to complete high school 7.8% of high school in the view of learning required to complete. Nearly half of mothers (41.2%) for girls preferred the view that the teaching profession. Doctor (23.9%), nurses, midwives (11.5%), lawyers, judges (9.4%), civil servants (6.0%) preferred to be of opinion that the monitors.